

Informacja do BIP o wynikach kontroli problemowej w Gminie Fabianki

Sporządzona w oparciu o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1429) art. 4 ust. 1, pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4, ppkt a.

Cel kontroli: kontrola problemowa w ramach nadzoru Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nad działalnością samorządu terytorialnego w zakresie zadań realizowanych wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm).

Temat kontroli: Działania podejmowane przez gminę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Czas przeprowadzenia kontroli: 22-23 i 24 lipca 2019 r.

W wyniku prowadzonego postępowania kontrolnego działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą została oceniona pozytywnie z nieprawidłowościami.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w trakcie kontroli stan faktyczny i prawny przedstawiony w protokole kontrolnym, podpisany przez Pana Wójta Gminy Fabianki w dniu 16 września 2019 r.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego działając na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i § 19 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przekazano Wójtowi Gminy Fabianki następujące zalecenia pokontrolne:

Zalecenie 1

Uzupełnienie przyjętego Uchwałą NR III/29/2019 Rady Gminy Fabianki z dnia 13 lutego 2019 r. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2027 o opracowany szczegółowo harmonogram zadań na dany rok z wyszczególnieniem planowanych przedsięwzięć, terminów oraz przeznaczonych środków finansowych na konkretne zadania.

Gmina Fabianki wywiązała się z nałożonego obowiązku określonego w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uchwałą Rady Gminy Fabianki został przyjęty Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2027. Dokument ten wskazuje podstawy prawne, ujmuje charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie. Określa zadania służb powołanych do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program zawiera diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Fabianki, określa cele główne i cele szczegółowe, wymienia adresatów, zasoby instytucjonalne Gminy świadczące pomoc osobom doznającym przemocy oraz ukazuje role i zadania poszczególnych podmiotów. Program zakłada monitoring oraz określa źródła finansowania, pochodzące z budżetu Gminy. **Ujęty w pkt VIII Programu *Harmonogram realizacji poszczególnych zadań* jest dość ogólny.** Stosowany przy każdym działaniu zapis o treści: *działanie ciągle w horyzoncie czasowym Programu* nie wiele wnosi, tym bardziej, że realizacja Programu przewidziana jest aż na 8 lat. W związku z powyższym należy opracować szczegółowy harmonogram zadań (najlepiej na dany rok) z wyszczególnieniem przeznaczonych na ich realizację środków. Tak opracowany dokument będzie skupiał konkretne rozwiązania dla Gminy Fabianki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zalecenie 2

Dokonanie zmian w treści Regulaminu przyjętego przez Wójta Gminy Fabianki w dniu 8 listopada 2011 r., dostosowując jego treść do regulacji prawnych oraz przyjęcie wymienionego dokumentu do stosowania przez uprawniony organ tj. Radę Gminy Fabianki.

W treści Regulaminu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieaktualne dane Przewodniczącego Zespołu – osoby koordynującej pracami ZI i GR,

- nieadekwatne do przepisów zawartych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zasady zwoływania ZI i GR oraz dokumentowania działań w procedurze NK - *stosowanie kwestionariusza zgłoszeniowego – dokumentu potwierdzającego zgłoszenie sprawy na posiedzenie Grup Roboczych oraz ustalenie z Przewodniczącym miejsca i terminu posiedzenia Grupy* - § 5 ust. 1 i § 7 ust. 2 pkt a) Regulaminu. Brak uzasadnienia prawnego do podejmowania działań przez GR w uzgodnieniu z Przewodniczącym Zespołu na podstawie kwestionariusza zgłoszeniowego. W przypadku zgłoszenia się osoby doznającej przemocy lub powzięcia podejrzenia o stosowaniu przemocy należy wypełnić Formularz „Niebieska Karta -A”;
- przyjęcie do stosowania formularza zgody osoby/rodziny, której sprawa ma być przekazana do rozpatrzenia w ramach pracy grupy roboczej - § 7 ust. 2 pkt b). Działanie to nie znajduje oparcia w przepisach regulujących postępowanie w sprawach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowanych w ramach ZI. Wszczęcie i prowadzenie procedury nie jest uzależnione od zgody osoby doznającej przemocy. W myśl art. 9d.1. rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”: Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- niespójne nazewnictwo wypracowanych załączników – narzędzi pracy specjalistów zajmujących się rodziną (z dokumentu nie wiadomo, czy druki mają służyć ZI, czy GR). Zał. nr 3 i zał. nr 4 Regulaminu dotyczą pracy Zespołu, natomiast zapis § 7 ust. 2 pkt c) i d) wskazuje, że jest to: plan działań grupy roboczej oraz monitoring działań grupy roboczej;
- stwierdzenie, iż członkami ZI są kierownicy instytucji, którzy podpisali porozumienie o współpracy (§ 4 ust. 3 Regulaminu). Niniejszy zapis nie jest zgodny z podjętym przez Wójta Gminy Zarządzeniem Nr 63/2011 z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie powołania składu zespołu interdyscyplinarnego. Z treści dokumentu wynika, że członkami Zespołu są przedstawiciele instytucji, a nie ich kierownicy, którzy podpisali porozumienie o współpracy, tj. pracownicy socjalni, asystent rodzinny, dzielnicowi, pedagodzy szkolni, pielęgniarki środowiskowe, kuratorzy sądowi, terapeuci.

Zalecenie 3

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do monitorowania przekazywania formularzy „Niebieska Karta-B” osobom, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

Nie we wszystkich procedurach można było stwierdzić, czy wręczono formularz „NK-B”, tj. pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Czynność ta nie zawsze była dokumentowana.

Zalecenie 4

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do właściwego prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” oraz rzetelnego dokumentowania podjętych działań.

Stwierdzono, że w okresie poddanym kontroli wpływające procedury „NK” były odnotowywane w rejestrze, który prowadził i przechowywał Przewodniczący ZI. Przewodniczący wpływ formularza „NK-A”, dokumentował pieczęcią „*Wpłynęło do GOPS*”. Takie działanie uważa się za niewłaściwe. Korespondencja kierowana do ZI powinna być w pełni ewidencjonowana przez Zespół (nie przez GOPS), bowiem stanowi on podmiot odrębny od organów gminy, realizujący ustawowo określone zadania gminy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Ponadto stwierdzono, brak udokumentowania skutecznego sposobu działania Przewodniczącego Zespołu w zakresie przekazania formularza „NK-A” wszystkim członkom

ZI, stosownie i terminach zgodnych z § 8 rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskie Karty.

W myśl zapisu art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie organem uprawnionym do powoływania grup roboczych jest zespół interdyscyplinarny. W Gminie Fabianki przyjęto, iż Przewodniczący zwołuje posiedzenia (jest to właściwa i skuteczna praktyka). Jedynie należy kwestię tę umocować prawnie, poprzez imienne upoważnienie wydane przez członków Zespołu.

Zalecenie 5

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu do respektowania nałożonego prawem obowiązku kierowania zaproszeń do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz wezwań do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Odstąpienie od sporządzania formularzy „NK-C” i „NK-D” w środowisku rodzinnym osób, wobec których toczy się procedura NK.

Przewodnicząca ZI po otrzymaniu od uprawnionego podmiotu formularza „NK-A” nie kieruje zaproszeń na posiedzenia Grupy Roboczej do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie oraz wezwań do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Zebrana dokumentacja w procedurach „NK” potwierdza, że po wypełnieniu formularza „NK-A” do Przewodniczącego, pracownik socjalny wraz z dzielnicowym udają się do miejsca zamieszkania osób zgłoszonych i dokonują sporządzenia formularza „NK-C” i jednocześnie „NK-D”. Takie działanie uważa się za nieprawidłowe.

Zalecenie 6

Rzetelne sporządzanie formularza „Niebieska Karta-C” stanowiącego analizę sytuacji rodziny oraz indywidualnego planu pomocy, w zakresie wyznaczania działań dla poszczególnych przedstawicieli służb i instytucji.

W kontrolowanych procedurach nie we wszystkich formularzach „Niebieskie Karty-C” zaznaczone były działania dla poszczególnych podmiotów właściwych w danej procedurze. (brak odnotowywanych czynności dla gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia). Dokonana analiza akt potwierdza, że pracownicy socjalni oraz dzielnicowi systematycznie diagnozowali aktualne funkcjonowanie rodzin. Dokumentowali podjęte czynności w formie notatek. Stwierdzono brak interdyscyplinarnych działań szkół. We wszystkich procedurach NK, gdzie występowały dzieci w rodzinie (świadkowie przemocy) w aktach spraw nie znajdowały się notatki, opinie nt. funkcjonowania w środowisku szkolnym, udzielanych form pomocy i wsparcia.

Ponadto brak dokumentowania diagnozy sytuacji rodzin w zakresie ich potrzeb przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zalecenie 7

Interdyscyplinarne prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” poprzez czynny udział przedstawicieli policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia. Rzetelne dokumentowanie każdej czynności podjętej przez wymienione służby i gromadzenie tej dokumentacji w teczkach rodzin dotkniętych przemocą (opracowania diagnozy sytuacji i potrzeb, opracowania indywidualnych planów pomocy, weryfikowania i modyfikowania tych planów monitorowania sytuacji osoby/rodziny).

W wyniku kontroli stwierdzono brak dokumentowania działań oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia – w aktach znajdowały się wykazane działania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej i policji. Zadania przedstawicieli instytucji uprawnionych do podejmowania czynności w procedurach są ściśle określone w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, a zapis § 10 ust.1 obliuguje, by wszystkie podjęte działania były dokumentowane. W związku z powyższym każdy przedstawiciel instytucji i służb, powołany do składu konkretnej Grupy Roboczej w Gminie

Fabianki, powinien rzetelnie wykonywać obowiązki, zgodnie z kompetencjami, do których jest prawnie zobowiązany, a w szczególności dążyć do zaprzestania przemocy w danej rodzinie, odpowiednio dokumentując zakres poczynionych ustaleń oraz proponowanej pomocy.

Zalecenie 8

Zobowiązanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego do zwoływania posiedzeń w terminach określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz dokumentowania spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w formie protokołów, które w swej treści będą rzeczowe i odzwierciedlały będą realizację zadań Zespołu, a w szczególności wskazywały na dalsze przedsięwzięcia w prowadzonych procedurach „Niebieskie Karty”.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego zwoływane były niezgodnie z terminami określonymi w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Badane Protokoły z odbytych posiedzeń były sporządzane w sposób ogólny nie odzwierciedlały realizacji zadań jakie winien wypełniać Zespół Interdyscyplinarny zgodnie z art. 9b ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a mianowicie integrować i koordynować działania podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Listy obecności dokumentują dość wysoką frekwencję członków Zespołu Interdyscyplinarnego na posiedzeniach (odbyły się 3 spotkania). Skutek takiego działania może mieć istotny wpływ na osiągnięcie celu, którym jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy i udzielenie rodzinie efektywnego wsparcia. Dlatego Przewodniczący – jako koordynator Zespołu powinien systematycznie organizować posiedzenia (nie rzadziej niż raz na trzy miesiące), tym bardziej, że zobowiązuje go do tego zapis ustawy.

Zalecenie 9

Dokumentowanie zakończenia procedury „Niebieskie Karty”, według wskazań wynikających z rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Badając realizację procedury „Niebieskie Karty” pod kątem jej zakończenia stwierdzono załączone notatki urzędowe (jednostki organizacyjnej pomocy społecznej i Policji), dokumentujące fakty i wnioski do zaprzestania prowadzenia działań. Jednocześnie stwierdzono, że Przewodnicząca nie wypełniała zapisów § 18 ust. 2, nie dokumentowała zakończenia procedury NK sporządzając stosowny protokół, który zawierał by dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura, datę rozpoczęcia i zakończenia procedury oraz opis podjętych działań w procedurze. Ponadto Przewodnicząca nie informowała wszystkich podmiotów w niej uczestniczących o jej zakończeniu.

Kontrolę przeprowadzili:

Inspektorzy Samodzielnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Wydział Polityki Społecznej.

Protokół i zalecenia pokontrolne zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, Pani Dorota Hass.